

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

**Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ
ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

ΠΑΤΡΑ 2008

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του Ερευνητικού Προγράμματος «Αναμόρφωση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του ΠΤΔΕ» (ΕΠΕΑΕΚ/ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ) το οποίο διήρκησε από το 2004 έως το 2008 πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με την εκπαίδευση δασκάλων σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για τη συλλογή στοιχείων της εκπαίδευσης δασκάλων που απορροφούνται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση με σκοπό τη σύγκριση με την υπάρχουσα κατάσταση στην Ελλάδα όπως προκύπτει από τις πανεπιστημιακές σπουδές σε παιδαγωγικές σχολές της χώρας .

Προκειμένου για τη συγκέντρωση αυτών των στοιχείων τέθηκαν τα ακόλουθα **κριτήρια** :

- 1) Που σπουδάζουν οι δάσκαλοι και ποια είναι η διάρκεια σπουδών τους . (Διδακτικές μονάδες και γενικές πληροφορίες σχετικά με τις σπουδές τους.
- 2) Αριθμός αποφοίτων (άνδρες/γυναίκες) (την περίοδο 2003-2008).
- 3) Πρακτική άσκηση.
- 4) Τρόπος πρόσληψης (διαγωνισμός, επετηρίδα).
- 5) Ύψος μισθού (στοιχεία τυπικού μισθού με τρία στάδια χρονικής διαβάθμισης).
- 6) Επιμόρφωση στη χρήση των υπολογιστών.
- 7) Γενικά επιμόρφωση (αν πραγματοποιείται).

Για τη συλλογή στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν οδηγοί σπουδών των ξένων πανεπιστημίων αλλά κυρίως η βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού δικτύου για την εκπαίδευση «Ευρυδίκη». www.eurydice.org.

Συγκεκριμένα συγκεντρώθηκαν στοιχεία για τις ακόλουθες χώρες: Μ.Βρετανία (Αγγλία, Ουαλία, Β.Ιρλανδία), Ιρλανδία, Σκωτία, Βέλγιο (φλαμανδική κοινότητα), Βέλγιο (γαλλική κοινότητα), Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Τσεχία, Σλοβακία, Δανία, Εσθονία, Λετονία, Φιλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Λετονία, Λιθουανία, Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία, Λιχενστέιν, Πολωνία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Ισλανδία, Ελλάδα, Βουλγαρία, Κύπρος, Ιταλία, Σλοβενία, Μάλτα, Ισπανία και Πορτογαλία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η εκπαίδευση δασκάλων στη Μεγάλη Βρετανία (Αγγλία, Ουαλία και Β.Ιρλανδία)

Χώρα	Εκπαίδευση δασκάλων	Εκπαίδευση δασκάλων		
	Για μη αποφοίτους πανεπιστημίου	Για αποφοίτους πανεπιστημιακών σχολών		
Αγγλία και Ουαλία	3-4 χρόνια εκπαίδευσης η οποία περιλαμβάνει μελέτη συγκεκριμένου γνωστικού αντικειμένου και εκπαίδευση στη διδακτική	1 χρόνος μεταπτυχιακής εκπαίδευσης που οδηγεί σε πιστοποίηση ή Διδακτική εκπαίδευση από τα ίδια τα σχολεία		
Σκωτία	4 χρόνια πανεπιστημιακής εκπαίδευσης	1 χρόνος μεταπτυχιακής εκπαίδευσης		
Β. Ιρλανδία	4 χρόνια πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (Bachelor of Arts or Bachelor or Education)			

Για να γίνει κάποιος δάσκαλος σε δημόσιο σχολείο της Μ. Βρετανίας πρέπει να έχει αποκτήσει το πιστοποιητικό εκπαιδευτικής καταλληλότητας (qualified teacher status). Το πιστοποιητικό αυτό προϋποθέτει την ολοκλήρωση ενός προγράμματος αρχικής κατάρτισης δασκάλων (initial teacher training) το οποίο συνδυάζει θεωρητική κατάρτιση με τουλάχιστον 18 εβδομάδες πρακτικής διδασκαλίας σε σχολεία. Το πιστοποιητικό εκπαιδευτικής καταλληλότητας είναι απαραίτητο ακόμα και για άτομα που έχουν διδάξει σε ιδιωτικά σχολεία ή έχουν πιστοποίηση από άλλη χώρα.

Το πρόγραμμα αρχικής κατάρτισης μπορεί να ολοκληρωθεί με διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με τα προσόντα και την εμπειρία των υποψηφίων. Αυτοί οι τρόποι είναι οι εξής:

A. Προπτυχιακή εκπαίδευση:

1. Βασικό πανεπιστημιακό πτυχίο στην εκπαίδευση
2. Βασικό πανεπιστημιακό πτυχίο σε συνδυασμό με μαθήματα πτυχίου εκπαιδευτικής καταλληλότητας

B. Μεταπτυχιακή κατάρτιση:

(1-2 χρόνια εκπαιδευτικής κατάρτισης για πτυχιούχους)

1. Μεταπτυχιακό πιστοποιητικό εκπαίδευσης
2. Αρχική κατάρτιση δασκάλων με σχολική υποστήριξη
3. Πρόγραμμα αρχικής διδασκαλίας

Γ. Συνδυασμός εκπαίδευσης με απασχόληση

(κατάρτιση και εκπαιδευτική πιστοποίηση συνδυασμένη με εργασία στο σχολείο)

3. Μεταπτυχιακό πρόγραμμα εκπαίδευσης δασκάλων
4. Πρόγραμμα εκπαίδευσης υπηρετούντων δασκάλων
5. Πρόγραμμα εκπαίδευσης δασκάλων που έχουν εκπαιδευθεί στο εξωτερικό

Δ. Αξιολόγηση εκπαιδευτικής καταλληλότητας

(για όσους έχουν αρκετή διδακτική εμπειρία αλλά δεν έχουν πιστοποίηση εκπαιδευτικής καταλληλότητας)

6. Αξιολόγηση εκπαιδευτικής καταλληλότητας

Βασικές προϋποθέσεις

Οι βασικές προϋποθέσεις που ισχύουν για την έναρξη της αρχικής κατάρτισης δασκάλων (initial teacher training) και την πιστοποίηση της εκπαιδευτικής καταλληλότητας είναι οι εξής:

- 1) Ένα GCSE (General Certificate of Secondary Education που αφορά το γυμνασιακό επίπεδο, ηλικίας 14-16 χρόνων) στην αγγλική γλώσσα με βαθμό C η περισσότερο
- 2) Ένα GCSE στα μαθηματικά με βαθμό C η περισσότερο
- 3) Ένα GCSE στις φυσικές επιστήμες για διδασκαλία στο δημοτικό σχολείο με βαθμό C η περισσότερο
- 4) ένα πτυχίο αγγλικού πανεπιστημίου με βαθμό τουλάχιστον «καλώς»

Η εκπαιδευτική κατάρτιση δασκάλων από χώρες εκτός της ΕΕ αξιολογείται από το Κέντρο Εθνικής Ακαδημαϊκής Αναγνώρισης το οποίο αποφασίζει αν η κατάρτιση καλύπτει τις παραπάνω προϋποθέσεις και προσφέρει επιπλέον κατάρτιση, όπου είναι αναγκαίο.

Προγράμματα αρχικής κατάρτισης δασκάλων (initial teacher training)

Τα προγράμματα αρχικής κατάρτισης δασκάλων (initial teacher training) προσφέρονται τόσο από μεγάλα πανεπιστήμια όσο και από ομάδες σχολείων που προσφέρουν προγράμματα αρχικής κατάρτισης δασκάλων σε ομάδες 10-20 εκπαιδευομένων. Οι επιλογές εξαρτώνται από το είδος της εκπαίδευσης και τα προσόντα του εκπαιδευομένου.

Πανεπιστήμια, κολέγια και άλλα ανώτερα ιδρύματα προσφέρουν θεωρητική εκπαίδευση σε συνδυασμό με πρακτική σε σχολεία.

Τα σχολεία προσφέρουν κατάρτιση είτε μέσω ενός προγράμματος που επικεντρώνεται στην αρχική κατάρτιση δασκάλων στα σχολεία είτε μέσω ενός προγράμματος απασχόλησης προσαρμοσμένου στα προσόντα κάθε υποψηφίου που έχει εκπονηθεί από ένα ειδικό σώμα (designated recommending body). Το σώμα αυτό αποτελείται από ομάδες σχολείων, τοπικές εκπαιδευτικές αρχές και όργανα αρχικής κατάρτισης δασκάλων (initial teacher training) που προσφέρουν προγράμματα κατάρτισης δασκάλων σε συνδυασμό με απασχόληση. Αυτό το σώμα προσλαμβάνει τους εκπαιδευόμενους, τους τοποθετεί σε κατάλληλα σχολεία και καταστρώνει προγράμματα κατάρτισης ανάλογα με τις ανάγκες κάθε εκπαιδευομένου.

Μεταπτυχιακή κατάρτιση εκπαιδευτικών

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε πτυχιούχους και περιλαμβάνει την εκπαίδευση σε συνδυασμό με την εργασία. Ανάλογα με τη προηγούμενη διδακτική εμπειρία, το πρόγραμμα μπορεί να διαρκέσει από τρεις μήνες έως μια ολόκληρη σχολική χρονιά. Για να συμμετάσχει κανείς σε αυτό το πρόγραμμα πρέπει είτε να ανταποκριθεί σε αγγελία για το πρόγραμμα είτε να κάνει αίτηση σε ένα φορέα που προσφέρει το πρόγραμμα αυτό είτε να βρει μια θέση ως μη καταρτισμένος δάσκαλος σε ένα σχολείο. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες πληρώνονται το μισθό ενός μη καταρτισμένου δασκάλου (από £ 14.040 και πάνω ετησίως ανάλογα με την εμπειρία και τον τόπο). Η προϋπόθεση για συμμετοχή σε αυτό το πρόγραμμα είναι ένα πτυχίο από αγγλικό ή ξένο πανεπιστήμιο και ένα GCSE στη γλώσσα και τα μαθηματικά με βαθμό τουλάχιστον C (και στις φυσικές επιστήμες, αν πρόκειται για δημοτικό σχολείο).

Πρόγραμμα υπηρετούντων εκπαιδευτικών

Το πρόγραμμα αυτό απευθύνεται σε μη πτυχιούχους που έχουν συμπληρώσει δύο χρόνια ανώτερης εκπαίδευσης (240 μονάδες) και έχουν ένα GCSE στη γλώσσα και τα μαθηματικά με βαθμό τουλάχιστον C (και στις φυσικές επιστήμες, αν πρόκειται για δημοτικό σχολείο). Τους επιτρέπει να συνδυάσουν την ακαδημαϊκή κατάρτιση με διδακτική εκπαίδευση στο σχολείο. Για να πάρει μέρος κανείς σε αυτό το πρόγραμμα πρέπει πρώτα να εργάζεται ως μη καταρτισμένος [δόκιμος] δάσκαλος σε ένα σχολείο. Η διάρκεια του προγράμματος είναι δύο χρόνια ή το λιγότερο ένα χρόνο. Η δομή του προγράμματος είναι εξατομικευμένη και οδηγεί στην πιστοποίηση εκπαιδευτικής καταλληλότητας. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης οι συμμετάσχοντες πληρώνονται από το σχολείο στο οποίο εργάζονται ως μη καταρτισμένοι δάσκαλοι. Για να συμμετάσχει κανείς στο πρόγραμμα πρέπει να βρει ένα σχολείο, που να είναι πρόθυμο να τον προσλάβει ή να κάνει απευθείας αίτηση στο ειδικό συστατικό σώμα. Οι θέσεις για το πρόγραμμα αυτό είναι λιγότερες από το πρόγραμμα μεταπτυχιακής κατάρτισης εκπαιδευτικών.

Πρόγραμμα εκπαίδευσης δασκάλων που έχουν εκπαιδευτεί στο εξωτερικό

Εκπαιδευτικοί από άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να διεκδικήσουν θέσεις διδασκαλίας, όπως εκπαιδευτικοί που έχουν καταρτιστεί στην Αγγλία. Εκπαιδευτικοί από χώρες εκτός ΕΕ μπορούν να εργαστούν στην Αγγλία χωρίς την πιστοποίηση εκπαιδευτικής καταλληλότητας μέχρι τέσσερα χρόνια. Από τη στιγμή που έχει τοποθετηθεί κάποιος σ' ένα σχολείο ο φορέας για την εκπαίδευση δασκάλων που έχουν εκπαιδευτεί στο εξωτερικό (ΟΤΤΡ) θα διαμορφώσει ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης και αξιολόγησης που θα οδηγήσει στην απαραίτητη πιστοποίηση για την Αγγλία. Η μέγιστη διάρκεια του προγράμματος είναι ένας χρόνος.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Ιρλανδία

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ιρλανδία απαιτεί την κατοχή ενός bachelor βασικής εκπαίδευσης διάρκειας τριών-τεσσάρων χρόνων σε ένα κολέγιο για σπουδές εκπαιδευτικών. Η εκπαίδευση

των δασκάλων για την πρωτοβάθμια είναι γενική εκπαίδευση, καθώς δεν εξειδικεύονται σε συγκεκριμένα αντικείμενα.

Οι εκπαιδευτικοί προσλαμβάνονται από το σχολείο αλλά πληρώνονται από το κράτος υπό το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου.

Το Συμβούλιο της Εκπαίδευσης που ιδρύθηκε σε κρατική βάση το 2006 ελέγχει επαγγελματικά κριτήρια των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων και ανάμεσα σε αυτά τα προγράμματα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, τη διδασκαλία, τη γνώση, τις δεξιότητες και την επαγγελματική τους καθοδήγηση.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Σκωτία

Η εκπαίδευση των δασκάλων για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Σκωτία απαιτεί σπουδές αρχικής κατάρτισης διάρκειας 4 χρόνων περιεχομένου γενικής εκπαίδευσης ή και ενός χρόνου σπουδές με ειδίκευση για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Με την αρχική κατάρτιση και την κατοχή πιστοποιητικού διδασκαλίας παρέχεται η δυνατότητα να εγγραφεί κανείς σε ένα τύπο γενικής επετηρίδας για τη διδασκαλία στη Σκωτία, πράγμα το οποίο παρέχει τη δυνατότητα άμεσης απορρόφησης για ένα χρόνο ενώ η κανονική απασχόληση γίνεται με την κατάκτηση κριτηρίων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2008, ο συνολικός αριθμός των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στα σχολεία της Σκωτίας ήταν 23.171, 92% ήταν γυναίκες και 8 % ήταν άνδρες ενώ 12,4% ήταν μερικώς απασχολούμενοι.

Οι εκπαιδευτικοί (σε όλες τις βαθμίδες) στη Σκωτία προσλαμβάνονται και απασχολούνται από τις τοπικές αρχές και δεν ανήκουν σε καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου. Η Επιτροπή για τη Διαπραγμάτευση των Εκπαιδευτικών της Σκωτίας αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ των τοπικών αρχών, εκπροσώπων των εκπαιδευτικών και της κυβέρνησης .

Η εκπαίδευση των δασκάλων στο Βέλγιο (ΦΛΑΜΑΝΔΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

Από το 2007 οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Φλαμανδική Κοινότητα στο Βέλγιο εκπαιδεύονται σε πανεπιστημιακά κολέγια σε ένα πρόγραμμα διάρκειας 3 χρόνων, το οποίο ισοδυναμεί με 180 διδακτικές μονάδες εκ των οποίων οι 45 ανήκουν στην πρακτική άσκηση. Κάτοχοι πανεπιστημιακού διπλώματος ή κάποιιοι που έχουν ανάλογη εμπειρία και χρειάζονται εκπαιδευτική, παιδαγωγική εκπαίδευση παρακολουθούν ένα ειδικό πρόγραμμα, το οποίο αντιστοιχεί σε σπουδές που αναλογούν σε 60 διδακτικές μονάδες εκ των οποίων οι 30 διδακτικές μονάδες ανήκουν στην πρακτική άσκηση. Αυτά τα προγράμματα οργανώνονται από πανεπιστήμια, πανεπιστημιακά κολέγια και κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων. Η διδακτική κατάρτιση μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων προγραμμάτων, όπως η διαδικασία εκπαίδευσης δασκάλων συνόλου 500 ωρών ετησίως.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στο Βέλγιο (ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ)

Οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Γαλλική Κοινότητα στο Βέλγιο λαμβάνουν τη διδακτική ιδιότητα με τη συμπλήρωση τριών χρόνων σπουδών σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα . Κατά κανόνα οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης διδάσκουν όλα τα αντικείμενα .

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Ολλανδία

Οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ολλανδία συμπληρώνουν μία σπουδή τεσσάρων ετών σε ινστιτούτο (HBO) και γίνονται κάτοχοι ενός πτυχίου βασικής εκπαίδευσης (240 διδακτικές μονάδες). Αυτό το πτυχίο τους δίνει το δικαίωμα να διδάσκουν όλα τα μαθήματα εκτός από τη φυσική αγωγή όπως επίσης να διδάσκουν και στο ειδικό σχολείο.

Οι δάσκαλοι όλων των βαθμίδων εκ των οποίων και αυτοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης εργάζονται είτε για τη δημόσια είτε και για την ιδιωτική εκπαίδευση.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στο Λουξεμβούργο

Οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο Λουξεμβούργο λαμβάνουν ένα βασικό πτυχίο στο Πανεπιστήμιο του Λουξεμβούργου (Σχολή των Γλωσσών, Ανθρωπιστικών Σπουδών, Τεχνών και Επιστημών της Εκπαίδευσης).

Οι εκπαιδευτικοί εργάζονται υπό το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Τσεχία

Η εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Τσεχία (základní škola) αφορά σε εκπαίδευση 4-5 χρόνων, η οποία συνίσταται και σε επίπεδο εξειδίκευσης (Master level). Σχετικά με την πρακτική άσκηση διαρκεί ανάμεσα σε 6 με 12 εβδομάδες κατά τη διάρκεια των σπουδών (στοιχεία ακαδημαϊκής χρονιάς 2004/2005). Παράλληλα η πρακτική άσκηση εξαρτάται από τον τύπο του σχολείου. Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων δεν εργάζονται υπό το καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου. Από το 2004 με σχετική ρύθμιση για την εκπαίδευση προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις για την εκπαίδευση και το εργασιακό καθεστώς του εκπαιδευτικού.

Σχετικά με το πρόγραμμα αρχικής κατάρτισης περιλαμβάνει τις ακόλουθες διδακτικές ενότητες (modules):

- 1) Γνωστικό αντικείμενο
- 2) Παιδαγωγικά και ψυχολογία
- 3) Βασικά πανεπιστημιακά μαθήματα (φιλοσοφία, ιστορία, ρητορική, οικολογία, χρήση υπολογιστών)
- 4) Διδακτική

Ο μισθός των εκπαιδευτικών για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση αντιστοιχεί σε 171 360 CZK ο ελάχιστος (στην αρχή της καριέρας) και 302 760 CZK (στο τέλος της καριέρας στο χρόνο. Οι μετρήσεις γίνονται στο τοπικό νόμισμα ενώ η εβδομαδιαία απασχόληση αντιστοιχεί σε 20-22 ώρες .

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Σλοβακία

Η εκπαίδευση των δασκάλων για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Σλοβακία απαιτεί ένα πτυχίο πανεπιστημιακού τύπου διάρκειας τεσσάρων χρόνων και εργάζονται υπό το καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου .

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Δανία

Η εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Δανία αφορούν σε 4χρονη εκπαίδευση σε κολέγια.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Εσθονία

Οι δάσκαλοι που προορίζονται για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Εσθονία εκπαιδεύονται σε επίπεδο βασικής εκπαίδευσης (bachelor) και εξειδίκευσης (master), διάρκειας 5 χρόνων, άλλοι εκπαιδεύονται με σπουδές βασικής εκπαίδευσης (bachelor) τριών χρόνων, τις οποίες ακολουθεί σπουδή εξειδίκευσης (master) διάρκειας δύο χρόνων. Το δίπλωμα και το πιστοποιητικό του αντίστοιχου πτυχίου παρουσιάζουν επιβεβαίωση διδακτικών προσόντων.

Από το 2004 οι απόφοιτοι της βασικής εκπαίδευσης στην Εσθονία έχουν να περάσουν την τελευταία φάση κατάρτισης η οποία διαρκεί μία σχολική χρονιά και γίνεται με την υποστήριξη των καθηγητών τους από το πανεπιστήμιο .Με τη συμπλήρωση τριών χρόνων διδασκαλίας ο διδάσκων αποκτά ένα υψηλότερο επίπεδο επαγγελματικού βαθμού στο σύνολο των τεσσάρων βαθμών διαβάθμισης το οποία αντιστοιχεί και στο μισθό του.

Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση οι δάσκαλοι γενικής κατεύθυνσης διδάσκουν τα περισσότερα μαθήματα, ενώ οι δάσκαλοι συγκεκριμένων αντικειμένων διδάσκουν μέχρι τρία αντικείμενα.

Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων εργάζονται με συμβάσεις σύμφωνα με τις γενικές οδηγίες της συλλογικής σύμβασης εργασίας.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Φιλανδία

Προκειμένου για την εκπαίδευση των δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Φιλανδία απαιτείται πτυχίο σε επίπεδο εξειδίκευσης (master). Για την κατοχή του πτυχίου οι υποψήφιοι θα πρέπει να έχουν περάσει με επιτυχία την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο , το οποίο απαιτεί γραπτή εξέταση, τεστ δεξιοτήτων και συνέντευξη. Κάποια πανεπιστήμια απαιτούν ομαδική εξέταση και μια προαιρετική παρουσίαση διδασκαλίας κατά τη διάρκεια της εισαγωγικής εξέτασης.

Οι δάσκαλοι στη Φιλανδία δουλεύουν σε καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Νορβηγία

Η εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Νορβηγία απαιτεί σπουδές διάρκειας τεσσάρων χρόνων για την κατοχή πτυχίου εκπαιδευτικού γενικής εκπαίδευσης. Για κάποια πανεπιστημιακά διπλώματα προβλέπεται ένας χρόνος σπουδής με εκπαιδευτική θεωρία και πρακτική ή σπουδές διάρκειας πέντε ετών με στόχο την κατοχή αντίστοιχου παιδαγωγικού πτυχίου.

Πάντως η εκπαίδευση που λαμβάνουν είναι γενικής κατεύθυνσης καθώς στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν όλα τα αντικείμενα και δεν έχουν εξειδίκευση όπως σε άλλες βαθμίδες.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Σουηδία

Προκειμένου για την εκπαίδευση των δασκάλων στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Σουηδία απαιτείται η σπουδή σε πανεπιστήμιο ή κολέγιο. Υπάρχει ένας ολοκληρωμένος βαθμός εκπαίδευσης το οποίο σημαίνει ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν μια κοινή βάση με εξειδίκευση σε ειδικά μαθήματα ή ηλικιακές κατηγορίες. Το μέγεθος των σπουδών διαφέρει από τρία μέχρι 5,5 χρόνια . Η διδακτική επάρκεια αποκτιέται από συνδυασμό εκπαίδευσης και εμπειρίας σε αντικείμενα σχετικά με το σχολείο με ένα ειδικό μάθημα εκπαίδευσης διάρκειας 1,5 χρόνου. Η έλλειψη της διδακτικής επάρκειας δίνει τη δυνατότητα εργασίας μόνο για 12 μήνες .

Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων θεωρούνται δημοτικοί υπάλληλοι αλλά κάποιοι εργάζονται σε ανεξάρτητα σχολεία. Οι εκπαιδευτικοί επιλέγονται από το σχολείο ενώ οι κανονισμοί για τα ωράρια και τις συνθήκες εργασίας παρέχονται από συλλογικές συμβάσεις που έχουν συσταθεί ανάμεσα στους εργοδότες και τα σωματεία των εκπαιδευτικών .

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Λετονία

Προκειμένου για την εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Λετονία απαιτείται η απόκτηση μιας αρχικής εκπαιδευτικής κατάρτισης όπως παιδαγωγική εκπαίδευση σε ακαδημαϊκό επίπεδο ή επαγγελματικό δίπλωμα στην παιδαγωγική, όπως προέκυψε από τα στοιχεία του 2004. Το πτυχίο δασκάλου στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση λόγω έλλειψης προσωπικού δίνει τη δυνατότητα και στην απορρόφηση σε ιδρύματα προσχολικής ηλικίας.

Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων δεν δουλεύουν υπό το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Λιθουανία

Οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Λιθουανία λαμβάνουν ένα βασικό πτυχίο σε κολέγιο ή σε πανεπιστήμιο οι οποίες σπουδές διαρκούν αντίστοιχα από τρία ως τέσσερα χρόνια (σε μη πανεπιστημιακό φορέα) και τέσσερα χρόνια σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Με τις σπουδές αυτές λαμβάνουν ένα βασικό πτυχίο το οποίο τους προσδίδει την επαγγελματική ιδιότητα ενώ σε κάποιες περιπτώσεις πραγματοποιούν έναν ακόμα χρόνο σπουδών όπου αποκτούν την ιδιότητα του δασκάλου.

Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων δεν δουλεύουν υπό το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Γαλλία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2009 η εκπαίδευση των δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Γαλλία απαιτεί σπουδές στο Instituts

universitaires de formation des maîtres (IUFM) και τρία χρόνια σπουδές post baccalauréat. Προκειμένου για την κατάκτηση της εκπαιδευτικής επαγγελματικής ιδιότητας απαιτείται εξέταση με την οποία προκύπτει πιστοποιητικό τοποθέτησης σε τάξη και απόκτησης ιδιότητας δασκάλου.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Γερμανία

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Γερμανία πραγματοποιείται σε πανεπιστήμια και κολέγια όπου λαμβάνουν γενική εκπαίδευση.

Οι δάσκαλοι δουλεύουν για το κράτος σε καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Αυστρία

Οι δάσκαλοι της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Αυστρία εκπαιδεύονται σε δημόσια ή ιδιωτικά πανεπιστημιακά κολέγια ενώ για την εκπαίδευσή τους γίνονται κάτοχοι ενός βασικού πτυχίου της εκπαίδευσης. Δεν λαμβάνουν κάποια εξειδίκευση.

Στατιστικά στοιχεία :

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που διαθέτουμε από τη βάση δεδομένων του δικτύου της **Ευρυδίκης** κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2005/2006 τα 35 εκπαιδευτικά ιδρύματα της Αυστρίας για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές (τα στοιχεία είναι συνολικά για όλες τις βαθμίδες) είχαν 9025 φοιτητές εκ των οποίων 8656 γυναίκες και 369 άνδρες.

Η Αυστρία διαθέτει 14 Παιδαγωγικές Ακαδημίες για δασκάλους υποχρεωτικής εκπαίδευσης οι οποίες κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2005/2006 περιελάμβαναν 10299 φοιτητές εκ των οποίων 8717 γυναίκες και 1582 άνδρες.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στο Λιχενστάιν

Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και κατά συνέπεια και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο Λιχενστέιν εκπαιδεύονται σε πανεπιστήμια της Ελβετίας και της Αυστρίας με σπουδές διάρκειας 3 ή 5 χρόνων αναλόγως με το επίπεδο των σπουδών , βασικό πτυχίο ή πτυχίο εξειδίκευσης. Πάντως σύμφωνα με το πτυχίο που λαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να διδάσκουν όλα τα μαθήματα για αυτή τη βαθμίδα της εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Πολωνία

Η εκπαίδευση δασκάλων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Πολωνία απαιτεί την παρακολούθηση ενός ή δύο κύκλων σπουδών οι οποίοι διαρκούν 3 ή 5 χρόνια και οδηγούν σε απλό πτυχίο εκπαίδευσης ή εξειδίκευση . Εκτός από το πτυχίο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης υπάρχει η δυνατότητα παρακολούθησης κύκλου σπουδών σε κολέγιο διάρκειας τριών χρόνων για την κατοχή διπλώματος εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τα σύγχρονα κριτήρια εκπαίδευσης απαιτείται επίσης η επάρκεια σε χρήση υπολογιστή και καλή γνώση ξένης γλώσσας.

8.1. Initial Training of Teachers

Initial training of teachers for the different levels and types of schools is provided within two sectors of education: the higher education sector and the school education sector. The following types of higher education programmes providing training to future teachers function within the higher education sector:

- First cycle studies (Bachelor Degree or equivalent)
- Second cycle studies (Master' s Degree)
- Uniform Master' s degree studies
- Post-diploma studies

The above mentioned studies are offered within university type HEIs (those having rights to confer the academic degree of doktor) namely in universities, technical universities, polytechnics and academies, and in non-university HEIs (with no rights to confer the academic degree of doktor). These HEIs function in both public and non public higher education sector. Those functioning within the school education sector are teacher training colleges (kolegium nauczycielskie) and foreign language teacher training colleges (further on referred to as colleges, for the purpose of international comparison classified at the ISCED level 5B). At present, teachers who hold a higher education diploma, including mainly the holders of the Master' s

degree, account for ca 86% of those employed in pre-schools, 97% in primary schools and 98% in

general upper secondary schools.

8.1.1. Historical Overview

a. Training of teachers for kindergartens and primary schools

In the 40-ties and 50-ties five-year teacher education lyceums were the basic type of teacher training

institutions for this level. In addition to these, within the higher education sector, one teacher education

school was established in 1946, and several teacher education schools were then set up in the 50-ties,

initially providing three-year courses for primary school teachers of two subjects, and then four- and

five-year magister (Master's Degree) courses for both primary and secondary school teachers. In the

60-ties the leading role in the training of pre-school and primary school teachers was taken over by

two-year post-secondary teacher training institutes, functioning alongside the above-mentioned

teacher education lyceums which existed until 1973. In the 70-ties some of these institutes were

transformed into three-year teacher training schools (functioning within the higher education sector)

and then into teacher education schools providing five-year courses for primary and secondary school

teachers. The remaining teacher training institutes were functioning until mid 90-ties. The first foreign

language teacher training colleges were established in 1990 and the first teacher training colleges in

1991, both functioning within the school education sector.

b. Training of teachers for secondary schools

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Ουγγαρία

Η εκπαίδευση δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ουγγαρία απαιτεί απόκτηση πτυχίου διάρκειας 4 χρόνων με τη συμπλήρωση 240 διδακτικών μονάδων ενώ τα τρία πρώτα χρόνια αφορά σε κύκλο διάφορων μαθημάτων.

Απαιτείται επίσης υποχρεωτική συνεχιζόμενη κατάρτιση τουλάχιστον κάθε 7 χρόνια.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Ρουμανία

Η εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Ρουμανία καθορίζεται και αυτή όπως και τα υπόλοιπα ζητήματα της εκπαίδευσης από τον Εκπαιδευτικό Νόμο (84/1995 και 128/1997) .

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Ισλανδία

Μέχρι το 2008 η εκπαίδευση των δασκάλων για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ισλανδία απαιτούσε την παρακολούθηση σπουδής τριών χρόνων προκειμένου για την κατοχή bachelor στην Εκπαίδευση και μάλιστα στη γενική εκπαίδευση. Σύμφωνα με νόμο του 2008 όλοι οι εκπαιδευτικοί (συμπεριλαμβανόμενοι και αυτοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) παρακολουθούν εκπαίδευση πέντε χρόνων αντί για τρία.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Ελλάδα

Προκειμένου για την εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα απαιτούνται σπουδές 4 χρόνων για την κατάκτηση του πτυχίου σύμφωνα με το νόμο 1268/82 , οι οποίες προϋποθέτουν τρίμηνη πρακτική άσκηση. Για το μόνιμο διορισμό στη θέση του εκπαιδευτικού απαιτούνται επίσης γραπτές εξετάσεις που διενεργούνται από ανεξάρτητη αρχή από το κράτος (ΑΣΕΠ) σε τακτά διαστήματα.

Η αρχική κατάρτιση στην Ελλάδα πραγματοποιείται στο Διδασκαλείο, όπου εισάγονται οι δάσκαλοι στην αλληλοδιδασκαλία , μία μέθοδος που ανακαλύφθηκε στο Άργος το 1824.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Βουλγαρία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του 2008 η εκπαίδευση των δασκάλων για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση γίνεται σε επίπεδο υψηλής εκπαίδευσης σε μη πανεπιστημιακούς φορείς (για 3-4 χρόνια) ή σε πανεπιστημιακό επίπεδο για 4 με 5 χρόνια.

Εργάζονται σύμφωνα με συμβόλαιο εργασίας και προσλαμβάνονται από τους διευθυντές.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Κύπρο

Οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου οι σπουδές των οποίων διαρκούν 4 χρόνια.

Οι δάσκαλοι στα δημόσια σχολεία δουλεύουν σε καθεστώς δημοσίων υπαλλήλων

Μέσα από το πρόγραμμα εκπαιδευτικής κατάρτισης οι νέοι εκπαιδευτικοί καταρτίζονται σε ένα σχολείο με έναν δάσκαλο καθοδηγητή κατά τη διάρκεια των μαθημάτων του σχολείου. Ο νέος δάσκαλος παρακολουθεί την τάξη και λαμβάνει υποστήριξη, ενίσχυση από τον δάσκαλο καθοδηγητή.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Ιταλία

Οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ιταλία αποκτούν πτυχίο πανεπιστημίου σχετικά με τις επιστήμες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (university Laurea). Η πιστοποίηση διδασκαλίας αποκτάται έπειτα από ειδική εξέταση.

Επίσης παρέχεται συνεχιζόμενη κατάρτιση από τα πανεπιστήμια στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων προκειμένου για την επαγγελματική τους κατάρτιση. Ενώ οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν καταρτιστεί από εκπαίδευση γενικού περιεχομένου, είναι υπεύθυνοι για ένα συγκεκριμένο αντικείμενο.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί δουλεύουν υπό το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Σλοβενία

Η εκπαίδευση των δασκάλων για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στη Σλοβενία απαιτεί την απόκτηση πτυχίου διάρκειας σπουδών 4 ετών, όπου δίνεται πτυχίο γενικής εκπαίδευσης καθώς οι εκπαιδευτικοί αυτής της βαθμίδας διδάσκουν όλα τα μαθήματα και δεν λαμβάνουν εξειδίκευση. Ωστόσο έπειτα από τροπολογία του 2007 απαιτείται εξειδίκευση σε επίπεδο βασικού πτυχίου ή πτυχίου εξειδίκευσης για όλες τις βαθμίδες εκπαιδευτικών.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στη Μάλτα

Προκειμένου για την εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Μάλτα χρειάζεται απόκτηση βασικού πτυχίου γενικής εκπαίδευσης 4 χρόνων ή βασικό πτυχίο σε κάποιο αντικείμενο, το οποίο ακολουθείται από ένα μεταπτυχιακό δίπλωμα διάρκειας ενός χρόνου στην

εκπαίδευση. Αυτές οι δύο κατευθύνσεις προσφέρονται από το Πανεπιστήμιο της Μάλτας. Δυνατότητες εργασίας υπάρχουν σε επίπεδο κρατικού ή μη κρατικού φορέα, υπό καθεστώς δημοσίου υπαλλήλου ή μη δημοσίου υπαλλήλου όπου προσλαμβάνονται από το σχολείο.

Οι εκπαιδευτικοί (όλων των βαθμίδων) υπόκεινται σε επαγγελματική κατάρτιση κάθε χρόνο. Επίσης παρακολουθούν τρεις ενότητες σχετικές με το σχολείο. Από το 2007 οι εκπαιδευτικοί περνούν μια περίοδο δύο χρόνων όπου αποκτούν την επαγγελματική τους ιδιότητα.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Ισπανία

Η εκπαίδευση των δασκάλων για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ισπανία απαιτεί την απόκτηση ενός πιστοποιητικού με εξειδίκευση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή ένα βασικό πτυχίο στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση το οποίο διαρκεί τέσσερα χρόνια. Αυτοί οι εκπαιδευτικοί έχουν γενική εκπαίδευση, ώστε να μπορούν να διδάξουν όλα τα μαθήματα εκτός από τη Μουσική, τη Γυμναστική και τις Ξένες γλώσσες τα οποία διδάσκονται από συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς.

Η εκπαίδευση των δασκάλων στην Πορτογαλία

Η εκπαίδευση των δασκάλων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Πορτογαλία αφορά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε κολέγια εκπαίδευσης δασκάλων .Συνεχιζόμενη κατάρτιση πραγματοποιείται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Προκειμένου για την απόκτηση της επαγγελματικής ιδιότητας απαιτείται εξέταση στο γνωστικό αντικείμενο και σε παιδαγωγικές και διδακτικές δεξιότητες σε πανεπιστήμιο.

Η επαγγελματική απορρόφηση γίνεται μέσω αίτησης που γίνεται στο δημόσιο όπου συνυπολογίζονται τα ακαδημαϊκά προσόντα και η επαγγελματική εμπειρία.

Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων εργάζονται υπό το καθεστώς του δημοσίου υπαλλήλου.